

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8ECdo/21/2014
Identifikačné číslo spisu:	8113208377
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Oľga Trnková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:8113208377.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v exekučnej veci oprávnenej PRO CIVITAS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Hattalova č. 12/C, IČO: 45 869 464, zastúpenej Advokátskou kanceláriou verita, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Karpatská č. 18, v mene a na účet ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Jozef Novák, proti povinnému Z. Y., bývajúcemu v N., pre vymoženie 1 291,91 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 77 Er 220/2013, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. septembra 2013, sp. zn. 6 CoE 149/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Povinnému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

Oprávnená 7. marca 2013 podala súdnemu exekútorovi (Mgr. Jane Sitášovej) návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie sumy 1 291,91 € s príslušenstvom na podklade exekučného titulu - rozhodcovského rozsudku, vydaného Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA a MEDIÁČNÁ, a.s., so sídlom v Bratislave, Trnavská cesta 7, z 5. januára 2012, sp. zn. IBB12100109, ktorým bola žalovanému Z. Y. uložená povinnosť zaplatiť žalobkyni PRO CIVITAS, s.r.o. istinu v sume 1 291,91 € s príslušenstvom. Následne súdny exekútor požiadal (žiadosťou z 25. marca 2013) o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Okresný súd Prešov uznesením z 22. apríla 2013, č. k. 77 Er 220/2013-13 žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zamietol. Dospel k záveru, že zmluvu o úvere zo 7. februára 2007 č. 575667207 (uzavretú medzi právnym predchodcom oprávnenej Poštovou bankou, a.s. a povinným) treba považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 2 písm. b/ zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Ide o zmluvu, ktorou sa veriteľ zaväzuje spotrebiteľovi poskytnúť spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené s úverom. Poukázal na ustanovenia § 31 ods. 3, § 40 ods. 1 písm. a/, b/ zákona o rozhodcovskom konaní, § 44 ods. 2, 41 ods. 2 písm. d/ Exekučného poriadku, § 45 ods. 1, 2 zákona o rozhodcovskom konaní, § 1 ods. 1, 2 písm. a/, § 2 ods. 1 písm. b/, § 3 ods. 2 zákona o

spotrebiteľských úveroch, § 1 ods. 3, § 2 ods. 1 písm. a/, b/ g/ zákona o ochrane spotrebiteľa, § 53 ods. 1, § 54 ods. 4 Občianskeho zákonníka, čl. 2 písm. a/, čl. 3 ods. 1, 2, 3 Smernice Rady č. 93 /13 / EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Uviedol, že z obsahu zmluvy o úvere ako aj všeobecných obchodných podmienok pre úver vyplýva, že zmluvné strany si dojednali rozhodcovskú doložku v čl. 9 bod 9.2, v zmysle ktorej všetky spory, ktoré vzniknú alebo vznikli zo zmluvy o úvere, budú riešené dohodou. V prípade nedosiahnutia dohody klient prijíma návrh banky na riešenie vzájomných sporov vzniknutých na základe alebo súvisiacich so zmluvou o úvere, vrátane sporov o platnosť, výklad a zánik zmluvy, v rozhodcovskom konaní a miestom v Bratislave. Takéto dojednanie rozhodcovskej doložky považoval súd za neprijateľnú podmienku, ktorá je podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka absolútne neplatná. Spôsob formulácie rozhodcovskej doložky zjavne obmedzil riešenie sporov zo zmluvy na rozhodcovský súd, a tým znemožnil voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie pred štátnym súdom. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádzal v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho viedla k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby podstatným spôsobom mohol ovplyvniť ich obsah individuálnou negociáciou. Dojednanie rozhodcovskej doložky teda spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Neprijateľnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve treba považovať za neplatnú a teda rozhodcovský súd nemal právomoc takýto spor rozhodovať. Len platná rozhodcovská doložka je predpokladom toho, aby mohlo byť vedené rozhodcovské konanie a aby mohol byť vydaný rozhodcovský rozsudok a aby tento mohol byť spôsobilým exekučným titulom. Ak neexistuje platná rozhodcovská doložka, rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní bez takejto doložky nemôže byť exekučným titulom. Preto dospel k záveru, že rozhodcovský rozsudok je v rozpore so zákonom. Ak oprávnená žiada návrhom na vykonanie exekúcie vymôcť plnenie na základe neúčinného exekučného titulu, je v rozpore so zákonom aj jej návrh a v konečnom dôsledku je potom v rozpore so zákonom aj žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Krajský súd v Prešove na odvolanie oprávnenej uznesením z 30. septembra 2013, sp. zn. 6 CoE 149/2013 uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.). Uviedol, že rozhodujúcou právnou otázkou, ktorú správne súd prvého stupňa aj bez návrhu prioritne riešil, je otázka platnosti rozhodcovskej doložky. Ak Všeobecné podmienky poskytnutia úveru obsahujú aj iné zmluvy, ako je v danom prípade rozhodcovská zmluva, potom tieto zmluvy musia spĺňať všetky náležitosti, ktoré zákon vyžaduje. V zmysle § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve. V oboch prípadoch však rozhodcovská zmluva musí mať písomnú formu, inak jej neplatná. Ak nebola uzavretá v písomnej forme, je neplatná, čo malo za následok, že nebola daná právomoc rozhodcovského súdu rozhodovať predmetný spor. Ak tak rozhodcovský súd urobil, ide o rozhodnutie, ktoré nemôže byť exekučným titulom, pretože na vydanie takéhoto rozhodnutia ho strany nezmocnili. Odvolací vzhľadom na neplatnú rozhodcovskú doložku nepovažoval za potrebné zaoberať sa ostatnými odvolacími námietkami.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie oprávnená. Navrhla, aby dovolací súd uznesenie krajského súdu zmenil a poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie, alternatívne aby dovolací súd zrušil uznesenie odvolacieho súdu i uznesenie súdu prvého stupňa a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Jeho prípustnosť vyvodila jednak z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p., v ktorej súvislosti poukázala na označené nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky a jednak z § 237 písm. a/, d/, e/, f/ O.s.p. (t. j., že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie; nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný; účastníkom konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom) a dôvodnosť z § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. (v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci; rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci). Konštatovala, že právomoc rozhodcovského súdu vyplýva z rozhodcovskej doložky z priloženej úverovej zmluvy. Vzhľadom na to, že pôvodným veriteľom, v čase uzatvárania zmluvy, bola Poštová banka, a.s., v zmysle § 93b ods. 1 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách, bola povinná ako banka ponúknuť svojim klientom neodvolateľný návrh na uzavretie rozhodcovskej zmluvy podľa § 4 ods. 1, 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o tom, že ich prípadné vzájomné spory z obchodov budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní Stálym

rozhodcovským súdom. V zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. rozhodcovská zmluva zaväzuje aj právnych nástupcov, ak to zmluvné strany v rozhodcovskej zmluve nevylúčia. Vzhľadom na to, že to vylúčené nebolo, oprávnená nemala inú možnosť ako podať žalobu na rozhodcovskom súde podľa § 93b ods. 1 zákona o bankách. Prekážku „res iudicata“ dovolateľka vysvetľuje tým, že vec už bola právoplatne rozhodnutá rozsudkom vydaným rozhodcovským súdom. Exekučný súd v exekučnom konaní nebol oprávnený preskúmať správnosť rozhodcovského rozsudku ako exekučného titulu a na jeho preskúmanie súdom nebol podaný osobitný návrh na začatie konania o jeho zrušení, ktorý je podľa zákona potrebný. Za postup súdov, ktorým jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, ktorým došlo k porušeniu jej práv na spravodlivý súdny proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd považovala to, že jej bolo upreté právo na výkon rozhodnutia vyplývajúce z rozhodcovského rozsudku na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (predovšetkým pokiaľ ide o posúdenie otázky o existencii neprijateľnej podmienky dojednanej v úverovej zmluve, záveru o absolútnej neplatnosti rozhodcovskej doložky, výkladu ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka, § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, § 45 zákona o rozhodcovskom konaní, či povinnosti podľa ustanovení zákona o bankách) prvostupňovým a odvolacím súdom a nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberala skutkový a právny stav veci, význam rozhodcovského konania, ktoré porovnáva s občianskym súdnym konaním. Poukázala na význam ochrany práv spotrebiteľa vo svetle implementovanej Smernice rady 93/13/EHS do právneho poriadku Slovenskej republiky a jej skutočný význam v doktrínálnej judikatúre ESD s prihliadnutím na závery prijaté v konkrétne uvádzaných prípadoch. Na záver dala do pozornosti súdu právne stanovisko Súdneho dvora (ES) v prípade Pannon GSM C-243/08 a poukázala na rozsudok Súdneho dvora (ES) vo veci C-40/08 z 29. januára 2008 Asturcom Telecomunicaciones SL proti Cristina Rodríguez Nogueira, bod 53.

Povinný sa k dovolaniu oprávnenej nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená, zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Keďže v prejednávanej veci dovolanie smeruje proti uzneseniu odvolacieho súdu, jeho prípustnosť bolo treba posudzovať podľa ustanovenia § 239 O.s.p. V zmysle platnej právnej úpravy je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, alebo ak rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1, písm. a/ a písm. b/ O.s.p.). Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie o právnej stránke zásadného významu, ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky (§ 239 ods. 2 písm. a/, písm. b/, písm. c/ O.s.p.).

Uznesenie odvolacieho súdu v predmetnej veci nemožno podriaďovať pod žiaden dôvod prípustnosti vyplývajúci z ustanovenia § 239 O.s.p., lebo odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa nezmenil, ale ho potvrdil a nerozhodoval ani vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Rovnako odvolací súd vo svojom potvrdzujúcom uznesení prípustnosť dovolania nevyslovil a nejde o potvrdzujúce uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

republiky.

Dovolanie oprávnenej preto podľa ustanovenia § 239 ods. 1 a ods. 2 O.s.p. nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania oprávnenej by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní, v ktorom bolo vydané, došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (pozri napríklad R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Oprávnená procesné vady konania v zmysle § 237 písm. b/, c/, g/ O.s.p. netvrdila a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplyva.

Dovolateľka predovšetkým tvrdí, že súdy rozhodli vo veci, ktorá nepatrí do ich právomoci. Táto jej námietka, výslovne ani nešpecifikovaná v dovolaní, nie je však opodstatnená.

Pri posudzovaní existencie vady konania podľa § 237 písm. a/ O.s.p. (rozhodlo sa vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov) dovolací súd vychádzal z ustanovenia § 7 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého v občianskom súdnom konaní súdy prejednávajú a rozhodujú spory a iné právne veci, ktoré vyplývajú z občianskoprávných, pracovných, rodinných, obchodných a hospodárskych vzťahov, pokiaľ ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú o nich iné orgány, ako i z ustanovenia § 104 ods. 1, druhá veta pred bodkočiarkou O.s.p., podľa ktorého ak vec nespadá do právomoci súdov, alebo ak má predchádzať iné konanie, súd postúpi vec po právoplatnosti uznesenia o zastavení konania príslušnému orgánu.

O žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie nepochybne rozhoduje súd (§ 44 ods. 1, 2 Exekučného poriadku).

Dovolateľkou namietané vady uvedené v ustanovení § 237 písm. d/ a písm. e/ O.s.p. mali spočívať v opätovnom skúmaní „materiálnej správnosti rozhodcovského rozsudku“ v opätovnom prejednaní veci, hoci nebol podaný návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku, i keď podľa zákona to bolo potrebné. Napokon vadu spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., videla v odmietnutí práva na uspokojenie priznanej pohľadávky v exekučnom konaní, hoci zákonné podmienky k tomu neboli splnené a v nedostatočnom odôvodnení napadnutých uznesení.

Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata, § 159 ods. 3 O.s.p.) patrí k procesným podmienkam konania a jej existencia v každom štádiu konania vedie k zastaveniu konania. Jej podstata spočíva v tom, že právoplatný rozsudok predstavuje vec rozsúdenú, v ktorom prípade sa vylučuje možnosť totožnú vec znova prejsť a o nej rozhodnúť. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Ten istý predmet konania je daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z akých už bol pôvodne uplatnený (t. j. ak vyplýva z

rovnakého skutku). O totožnosť účastníkov ide najmä vtedy, ak v novom konaní ide o ten istý nárok medzi tými istými účastníkmi. Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania, či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie. Toto procesné ustanovenie sa uplatní aj v exekučnom konaní (§ 251 ods. 4 O.s.p.). Z obsahu spisu, rovnako ani z obsahu dovolania nevyplýva, že konaniu v tejto veci - t. j. medzi oprávnenou PRO CIVITAS, s.r.o., a povinným Z. Y., týkajúcej sa vymoženía 1 291,91 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 77 Er 220/2013 na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok z 5. januára 2012, sp. zn. IBB12100109, vydaný Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA A MEDIAČNÁ, a.s. nepredchádzalo žiadne iné exekučné konanie s tým istým predmetom konania, a ktoré by sa týkalo tých istých účastníkov. Prekážku rozsúdenej veci pre exekučné konanie netvorí právoplatný rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, a to ani vtedy, ak exekučný súd skúma, či exekučný titul vydaný vo forme rozhodcovského rozsudku, je materiálne vykonateľný. Z povahy rozhodcovského konania, ktoré je v zákonom vymedzených prípadoch alternatívnou možnosťou k súdnemu sporovému konaniu, totiž vyplýva, že jeho výsledkom môže byť titul, splnenia ktorého sa možno domáhať vykonaním exekúcie. Oprávnená preto neopodstatnene namieta, že súdy nižších stupňov zaťažili konanie vadou uvedenou v § 237 písm. d/ O.s.p.

Pokiaľ ide o vadu podľa § 237 písm. e/ O.s.p., ktorej sa súdy mali, dopustiť tým, že nebol podaný návrh na zrušenie rozhodcovského rozsudku, hoci podľa zákona to bolo potrebné, treba uviesť, že ani o takúto vadu v posudzovanej veci nejde. Ustanovenie § 237 písm. e/ O.s.p. zakladá prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku jednej z neodstrániteľných podmienok konania - návrhu na začatie konania; ak konanie prebieha napriek nedostatku návrhu a nejde o prípad, kedy súd môže konať aj bez návrhu, je treba konanie zastaviť. Exekučný súd, totiž v predmetnej veci, začal konať na základe žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, o ktorej bol povinný rozhodnúť do 15 dní od jej doručenia (§ 44 Exekučného poriadku). V tomto prípade z určujúceho - obsahového - hľadiska (§ 41 ods. 2 O.s.p.) nejde zo strany oprávnenej o námietku nedostatku návrhu na začatie konania v zmysle ustanovenia § 237 písm. e/ O.s.p., ale o námietku inú, ktorú oprávnená uvádza vo väzbe na otázku zákonnosti a vecnej správnosti postupu súdov nižších stupňov.

Pokiaľ ide o odňatie možnosti pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. treba zdôrazniť, že dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) jeho procesné oprávnenia, ktoré mu právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Za porušenie práva v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (v zmysle ustálenej judikatúry) sa považuje aj rozhodnutie exekučného súdu o zamietnutí žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ak pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky. Výsledkom takéhoto rozhodnutia je totiž zastavenie exekúcie, čím sa oprávnenej v exekučnom konaní odopiera právo na výkon vykonateľného rozhodnutia (porovnaj uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 24/2010 a sp. zn. 3 Cdo 209/2008). Dovolačný súd preto skúmal, či v predmetnej veci nejde o túto vadu konania. Dospel pritom k záveru, že konanie súdov takouto vadou nie je postihnuté.

Pre zodpovedné ustálenie vyššie uvedeného názoru bolo treba zodpovedať základnú otázku spočívajúcu v tom, či exekučný súd, ktorý koná o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, je pri rozhodovaní o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie oprávnený aj bez návrhu (ex offa) posúdiť platnosť rozhodcovskej doložky, na základe ktorej rozhodcovský súd založil svoju právomoc.

Podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul; ak ide o exekučné konanie vykonávané na podklade rozhodnutia vykonateľného podľa § 26 zákona č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov, exekučný titul sa nepreskúma. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so

zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c/ a d/. Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky už v uznesení z 13. októbra 2011, sp. zn. 3 Cdo 146/2011, uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3 z roku 2012 pod por. č. 46 (dostupnej na internetových stránkach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky P.), zaujal stanovisko, že pokiaľ oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie označí za exekučný titul rozsudok rozhodcovského súdu, je exekučný súd oprávnený a zároveň povinný skúmať, či rozhodcovské konanie prebehlo na základe uzavretej rozhodcovskej zmluvy. Vychádzal pritom z jednotného názoru súdnej praxe, že už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie, sa exekučný súd v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, okrem iného, zaoberá tým, či rozhodnutie (iný titul) uvedené v návrhu na vykonanie exekúcie bolo vydané v súlade so zákonom, t. j. či bolo vydané orgánom s právomocou na jeho vydanie a či z hľadísk zakotvených v príslušných právnych predpisoch ide o rozhodnutie (iný titul) vykonateľné tak po stránke formálnej (z pohľadu právneho predpisu upravujúceho konanie, v ktorom bolo vydané), ako aj materiálnej (z aspektu obsahových náležitostí rozhodnutia - jednak určitosť, zrozumiteľnosť, a presnosť označenia subjektov práv a povinností, jednak vyjadrenia uloženej povinnosti, ktorá sa má nútene vykonať).

Exekučný súd je teda už v štádiu posudzovania splnenia zákonných predpokladov pre poverenie súdneho exekútora na vykonanie exekúcie bezpochyby oprávnený posúdiť, či oprávneným označený exekučný titul (ne)bol vydaný k tomu kompetentným orgánom (túto skutočnosť napokon nepopiera ani dovolateľka). Význam tohto oprávnenia tkvie v tom, že ak exekučný titul vydal orgán, ktorý k tomu nemal právomoc, ide o rozhodnutie ničotné, nevyvolávajúce žiadne právne účinky. Takéto rozhodnutie nespĺňa predpoklad materiálnej vykonateľnosti (záväznosti) a na jeho základe nemožno preto viesť nútený výkon rozhodnutia. Osobitosť postavenia rozhodcovského súdu spočíva medzi iným v tom, že jeho právomoc vec prejednať a rozhodnúť sa odvodzuje od rozhodcovskej zmluvy. Predpokladom právomoci rozhodcovského súdu je teda platné uzavretie rozhodcovskej zmluvy medzi zmluvnými stranami, a to či už vo forme osobitnej zmluvy alebo rozhodcovskej doložky. Ak teda právomoc rozhodcovského súdu je závislá od existencie platnej rozhodcovskej zmluvy a exekučný súd má povinnosť v zmysle § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, okrem iného, zisťovať rozpor exekučného titulu so zákonom, t. j. aj to, či bol vydaný orgánom s právomocou na jeho vydanie, je logické, že exekučný súd musí pri tomto zisťovaní posúdiť, nielen to, či rozhodcovská zmluva bola medzi zmluvnými stranami vôbec uzavretá, ale aj to, či bola uzavretá platne. Iba platná rozhodcovská zmluva môže totiž založiť právomoc rozhodcovského súdu na jej základe určitú vec prejednať a rozhodnúť; absolútna neplatnosť právneho úkonu má za následok, akoby právny úkon nebol nikdy uzavretý.

Z vyššie uvedeného možno vyvodiť záver, že exekučný súd, ktorý koná o návrhu na nútený výkon právoplatného rozhodcovského rozsudku, ak má pre to dostatok skutkových a právnych poznatkov, je v zmysle ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku oprávnený už v štádiu rozhodovania o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie aj bez návrhu (ex offo) skúmať, či rozhodcovská zmluva medzi zmluvnými stranami bola uzavretá platne. Ak exekučný súd zistí, že právomoc rozhodcovského súdu bola založená na základe neplatnej rozhodcovskej zmluvy, prislúcha mu právo vyvodiť všetky dôsledky vyplývajúce z príslušných právnych predpisov pre to, aby zmluvná strana nebola uvedenou doložkou viazaná.

Nemožno preto prisvedčiť dovolateľke v tom, že zo žiadneho ustanovenia procesného predpisu exekučnému súdu nevyplýva oprávnenie rozhodcovskú doložku posúdiť z hľadiska jej platnosti. V preskúmvanej veci bol preto plne opodstatnený a zákonom podložený postup exekučného súdu, ktorý po podaní žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie skúmal, či rozhodcovská doložka bola uzavretá platne.

Uvedený postup exekučného súdu nebol posudzovaním vecnej správnosti rozsudku rozhodcovského súdu a nesmeroval k „zrušeniu“ tohto rozhodnutia; exekučný súd si ani neosvojoval postavenie odvolacieho súdu, tak ako to mylne tvrdila vo svojom dovolaní dovolateľka. Skúmaním platnosti rozhodcovskej doložky exekučný súd len realizoval svoje oprávnenie vyplývajúce mu z ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, t. j. oprávnenie posúdiť, či tento exekučný titul nie je v rozpore so zákonom.

K samotnému záveru exekučného súdu v súvislosti s rozhodcovskou doložkou (jej prijateľnosti a teda platnosti) treba uviesť, že v danom prípade mal exekučný súd k dispozícii rozhodujúce skutkové podklady, z ktorých mohol získať potrebné informácie o skutkovom a právnom stave (z rozhodcovského rozsudku z 5. januára 2012, sp. zn. IBB12100109, vydaného Stálym rozhodcovským súdom zriadeným pri spoločnosti ROZHODCOVSKÁ, ARBITRÁŽNA a MEDIÁČNÁ, a.s. je okrem iného zrejmé, že rozhodcovský súd založil svoju právomoc na ustanovení bodu 9.2 Všeobecných obchodných podmienok, na zmluve o úvere zo 7. februára 2007, na Obchodných podmienkach pre úver a na základe Všeobecných obchodných podmienok). Otázku prijateľnosti rozhodcovskej doložky skúmal v súlade so Smernicou len z hľadísk, ktoré Smernica v čl. 3, bod 1. a 2. (individuálne dojednanie podmienky) a v čl. 3 ods. 3, bod 1. písm. q/ (vyžadovanie prejednávania sporov výlučne rozhodcovským súdom) výslovne pripúšťa. Jeho skutkové závery, ktoré v súvislosti s platnosťou rozhodcovskej doložky urobil, majú povahu zjavných skutkových zistení vyplývajúcich z vyššie uvedených podkladov. Záver exekučného súdu o tom, že skúmaná rozhodcovská doložka je neprijateľná a preto je neplatná, nie je v zjavnom rozpore s účelom a zmyslom Smernice a ani v zjavnom rozpore s obsahom spisu. Listiny, ktoré mal exekučný súd k dispozícii, takýto záver umožňovali. Vo všeobecných obchodných podmienkach síce bol upravený odlišný mechanizmus riešenia sporov tak, aby formálne vyhovelo ustanoveniu § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka, keďže umožňoval, aby sa dlžník (povinný) obrátil i na štátny súd. Avšak v prípade, ak by si uplatnil svoje práva veriteľ (oprávnená) na rozhodcovskom súde, bol povinný sa rozhodcovskému konaniu podriaďovať. Takéto ustanovenie takisto nemožno považovať za platne uzavretú rozhodcovskú doložku, keďže je v sporoch, v ktorých by bola voči povinnému uplatnená žaloba, musí sa podriaďovať rozhodcovskému konaniu, bez možnosti požiadať o ochranu všeobecný súd. Teda v prípadoch, ak je žalobcom poskytovateľ úveru, resp. jeho právny nástupca, nie je možné sa brániť mimo rozhodcovského súdu, čo sťažuje prístup povinného ako spotrebiteľa k spravodlivosti a spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán predmetnej spotrebiteľskej zmluvy. Hlavnými dôvodmi neplatnosti rozhodcovskej doložky však bola najmä skutočnosť, že nebola ako súčasť formulárovej zmluvy individuálne dojednaná a splynula s ostatným štandardnými ustanoveniami zmluvy. Neprimeranosť videli konajúce súdy i v skutočnosti, že miesto konania je vzdialené od bydliska žalovaného (povinného), čo je pre neho nevýhodné a môže ho odradiť od ochrany jeho práv.

V tejto súvislosti pre úplnosť treba dodať, že ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ Občianskeho zákonníka podáva len príkladný výpočet neprijateľných podmienok uvedených v spotrebiteľských zmluvách. Prijateľnosť podmienok uvedených v spotrebiteľskej zmluve bolo preto možné skúmať aj z iných hľadísk, než v tomto ustanovení výslovne uvedených, najmä z tých, ktoré boli v súlade so Smernicou tak, ako tomu bolo v danom prípade.

Keďže exekučný súd zistil už pri postupe podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku, že exekučný titul vo forme rozhodcovského rozsudku predloženého oprávnenou, je v rozpore so zákonom, dospel k správneému záveru, že nie sú splnené podmienky pre udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Pokiaľ súd prvého stupňa predmetnú žiadosť zamietol a odvolací súd jeho rozhodnutie potvrdil, nešlo o prípad zamietnutia žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie v situácii, že pre toto zamietnutie neboli splnené zákonné predpoklady. Postup súdov nižších stupňov nemal preto za následok odňatie možnosti oprávnenej pred súdom konať v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolací súd dospel tiež k záveru, že nie je opodstatnená ani námietka dovolateľky týkajúca sa nedostatočného odôvodnenia písomného vyhotovenia rozhodnutí súdu prvého stupňa a odvolacieho

súdu, lebo tieto rozhodnutia vyhovujú požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 v spojení s ustanovením § 167 ods. 2 a ustanovením § 211 ods. 3 O.s.p. V tejto súvislosti treba pripomenúť, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, ktoré oprávnenou predložené listiny preskúmal a s akými skutkovými závermi, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávajúcu vec a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o nesplnení podmienok pre vyhovie žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vysvetlil zrozumiteľne a v dostatočnom rozsahu. Odvolací súd sa stotožnil s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, sám na zdôraznenie správnosti dôvodov súdu prvého stupňa uviedol ďalšie argumenty a tiež vysvetlil, prečo sa nestotožnil s námietkami oprávnenej uvedeními v odvolaní. Odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo tak odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany oprávnenej, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo nemohlo byť vyhovie žiadosti požadovanej súdnym exekútorom. Okolnosť, že táto odpoveď oprávnenú neuspokojuje, neznamená, že odôvodnenie nespĺňa parametre zákonného rozhodnutia v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p.; za odňatie možnosti konať pred súdom v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv či požiadaviek oprávnenej.

Možno zhrnúť, že z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Podľa dovolacieho súdu skutkové a právne závery odvolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky; odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu ako celok požiadavky zákona na odôvodnenie rozhodnutia spĺňa.

Dovolateľkou namietané ďalšie vady konaní a rozhodnutí súdov, t. j. že ich konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a že ich rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p.), sú síce prípustnými dovolacími dôvodmi, ale prípustnosť dovolania (samé osebe) nezakladajú (vrátane namietaného rozporu so zákonom o bankách). Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému prieskumu a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Dovolací súd na záver dodáva, že Súdny dvor EÚ v rozhodnutí C-40/08 vo veci Asturcom Telecomunicaciones SL v. Christina Rodríguez Nogueira vyslovil, že nerovný stav medzi spotrebiteľom a dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy, ako aj to, že vnútroštátny súd má aj bez návrhu posudzovať nekalú povahu zmluvnej podmienky. Podľa názoru zaujatého týmto súdnym dvorom sa má smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o návrhu na výkon právoplatného rozsudku, ktorý bol vydaný bez účasti spotrebiteľa, musí ihneď, ako sa oboznámi s právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel, preskúmať ex offo nekalú povahu rozhodcovskej doložky uvedenej v zmluve uzavretej medzi podnikateľom a spotrebiteľom v rozsahu, v akom podľa vnútroštátnych procesných pravidiel môže takéto posúdenie vykonať v rámci obdobných opravných prostriedkov vnútroštátnej povahy. Ak je to tak, prináleží vnútroštátnemu súdu vyvodiť všetky dôsledky, ktoré z toho podľa daného vnútroštátneho práva vyplývajú, s cieľom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol uvedenou doložkou viazaný.

Keďže prípustnosť dovolania oprávnenej nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 O.s.p. a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jej dovolanie odmietol podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu,

proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

Prípustnosť dovolania nemožno vyvodit' ani z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p, podľa ktorého dovolanie je prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p., ktorý upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku a v danej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Odvolací súd ani nepotvrdil rozhodnutie súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O.s.p.

V dovolacom konaní úspešnému povinnému vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti oprávnenej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p., § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky mu však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že mu žiadne trovy tohto konania nevznikli.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.